

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
Economics (Compulsory) Paper-XXIV

ECOC24: Ecological and Resource Economics (New Pattern 2022)

Day and Date: Friday, 12/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 ----- is the Importance of natural resources in economic development.
A) Capital Creation B) Natural resources C) Environmental resources D) All of above
- 2 Inclusive growth means -----
A) High growth in national income B) High growth per capita income C) Reaching the benefit of growth to the poor D) Increasing Economics Growth rate
- 3 Trade mark and Patent comes under ----- contract.
A) National Intellectual property Right B) Intellectual property Rights C) Trade Related Investment Measures D) World Intellectual property organization
- 4 ----- method is comparatively for social benefitted for conservation of wild life.
A) Open B) Closed C) Controlling D) None of these
- 5 Hoteling model is based on ----- hypothesis
A) Fixed interest rate B) Variable interest rate C) High level income D) Growth of maximum welfare
- 6 ----- are equal in situation of economic equilibrium situation.
A) Profit – loss B) Total cost and revenue C) Economic and social Cost D) Marginal Cost and Marginal Revenue
- 7 Average revenue is equal to total revenue divided -----
A) Total Quantity B) Total Cost C) Marginal revenue D) Average Cost
- 8 ----- is the pioneer of Chipaco movement.
A) Sundarlal Bahuguna B) Medha Patkar C) Hemvatinandan Bahuguna D) Bharat Patankar
- 9 Rate of extraction is Determination on ----- parameter.
A) Marginal cost of resources B) Price of resources C) Opportunities cost of resources D) All of these
- 10 Narmada Bachav Andolan is also called as ____ people Movement.
A) Chipko Andolan B) Sardar sarovar project C) Appiko Andolan D) Pani foundation
- 11 ----- classified the public goods into social good and merit good.
A) Prof. Dalton B) Prof. Musgrave C) A. C. Pigou D) Lerner
- 12 Air pollution is the problem which affect -----
A) Health B) Industries C) Agriculture D) Water

13 ----- portion is acquired by water out of total area of earth.

A) 71% B) 69% C) 72% D) 29%

14 ----- are the effects of air pollution on economy.

A) Effects on Plants B) Effects on human resources C) effects on sustainable development D) All of the above

15 ----- decibel sound can be tolerated by Human being.

A) 80 B) 60 C) 120 D) 90

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Optimal Extraction Rate
- 2 Amartya sen's approach of Famine and Poverty
- 3 Bio Economic Equilibrium
- 4 Water Pollution

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the 'Hoteling Model'.
- 2 What is Licence and Quota's Method for Fishing?
- 3 What is the remedies to control Pollution ?
- 4 What is the 'Sound Pollution' ?

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Meaning of Sustainable Development and What is the indicators of Non Sustainability ?
- 2 Explain People's Moments against natural resources degradation.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 आर्थिक विकासात नैसर्गिक साधनसामग्रीचे महत्व -----आहे.
अ) भांडवल निर्मिती ब) नैसर्गिक संसाधने क) पर्यावरणीय साधने ड) वरील सर्व
- 2 सर्वसमावेशक वृद्धी म्हणजे-----
अ) राष्ट्रीय उत्पन्नातील उच्च वृद्धी ब) दरडोई उत्पन्नातील उच्च वृद्धी क) विकासाचे लाभ गरीबांना मिळणे ड) आर्थिक वृद्धी दरात वाढ
- 3 ट्रेड मार्क आणि पेटंट ----- करारा अंतर्गत येतात.
अ) राष्ट्रीय बौद्धिक मालमत्ता अधिकार धोरण ब) बौद्धिक संपदा अधिकार क) व्यापार संबंधित गुंतवणूक ड) जागतिक बौद्धिक संपदा संघटना
- 4 वन्यजीव संवर्धनासाठी ----- पध्दती तुलनेने सामाजिक लाभाची असते.
अ) खुली ब) बंदिस्त क) नियंत्रित ड) या पैकी नाही
- 5 हॉटेलिंग प्रतिमान ----- गृहितावर आधारित आहे.
अ) स्थिर व्याजदर ब) बदलता व्याजदर क) उच्च उत्पन्न पातळी ड) महत्तम कल्याण वृद्धी

- 6 आर्थिक समतोल अवस्थेत ----- समान असतात.
 अ) नफा-तोटा ब) एकूण खर्च व प्राप्ती क) आर्थिक व सामाजिक खर्च ड) सीमांत खर्च व सीमांत प्राप्ती
- 7 सरासरी प्राप्ती म्हणजे एकूण प्राप्ती भागिले -----
 अ) एकूण नगसंख्या ब) एकूण खर्च क) सीमांत प्राप्ती ड) सरासरी खर्च
- 8 ----- हे चिपको आंदोलनाचे प्रणेते समजले जातात.
 अ) सुंदरलाला बहुगुण ब) मेधा पाटकर क) हेमवतीनंदन बहुगुणा ड) भारत पाटणकर
- 9 निष्कर्षण दराची निश्चिती ----- निकषानुसार ठरते.
 अ) संसाधनाचा सीमांत खर्च ब) संसाधनाची किंमत क) संसाधनाचा संधी खर्च ड) वरील पैकी सर्व
- 10 नर्मदा बचाव आंदोलनालाच ___ ही लोक चळवळ असे म्हटले जाते.
 अ) चीपको आंदोलन ब) सरदार सरोवर प्रकल्प क) अप्पीको आंदोलन ड) पाणी फाउंडेशन
- 11 ----- यांनी सार्वजनिक वस्तूचे सामाजिक वस्तू आणि गुणवत्ता वस्तू असे वर्गीकरण केले आहे.
 अ) प्रा.डॉल्टन ब) प्रा. मसग्रेव्ह क) ए. सी. पिगू ड) लर्नर
- 12 वायू प्रदूषण हि ----- वर परिणाम करणारी समस्या आहे.
 अ) आरोग्या ब) उद्योगा क) शेती ड) पाणी
- 13 पृथ्वीच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या ----- भाग पाण्याने व्यापला आहे.
 अ) ७१% ब) ६९% क) ७२% ड) २९%
- 14 हवा प्रदूषणाचे अर्थव्यवस्थेवर -----परिणाम होतात.
 अ) वनस्पतीवरील परिणाम ब) मानवी संसाधनावरील परिणाम क) शाश्वत विकासावरील परिणाम ड) वरील सर्व
- 15 माणूस ----- डेसिबल आवाज सहन करू शकतो.
 अ) ८० ब) ६० क) १२० ड) ९०

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 पर्याप्त निष्कर्षण दर
- 2 अमर्त्य सेन यांचा दुष्काळ व दारिद्र्यविषयक दृष्टिकोन
- 3 जैव आर्थिक समतोल
- 4 जल प्रदूषण

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 हॉटेलिंग प्रतिमान स्पष्ट करा.
- 2 मत्स्य उद्योगासाठी परवाना व कोटा पद्धत काय आहे ?
- 3 प्रदूषण नियंत्रणाचे उपाय सांगा ?
- 4 ध्वनी प्रदूषण म्हणजे काय ?

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 शाश्वत विकास म्हणजे काय अशाश्वत विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा ?
- 2 संसाधन अवंनती विरुद्ध लोकसहभागात्मक लोक चळवळ स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

**M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
Economics (Compulsory) Paper-XXIV**

ECOC24: Ecological and Resource Economics (New Pattern 2022)

Day and Date:Friday,12/05/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 आर्थिक विकासात नैसर्गिक साधनसामग्रीचे महत्व -----आहे.
अ) भांडवल निर्मिती ब) नैसर्गिक संसाधने क) पर्यावरणीय साधने ड) वरील सर्व
Option 4
- 2 सर्वसमावेशक वृद्धी म्हणजे-----
अ) राष्ट्रीय उत्पन्नातील उच्च वृद्धी ब) दरडोई उत्पन्नातील उच्च वृद्धी क) विकासाचे लाभ गरीबांना मिळणे ड) आर्थिक वृद्धी दरात वाढ
Option 3
- 3 ट्रेड मार्क आणि पेटंट ----- करारा अंतर्गत येतात.
अ) राष्ट्रीय बौद्धिक मालमत्ता अधिकार धोरण ब) बौद्धिक संपदा अधिकार क) व्यापार संबंधित गुंतवणूक ड) जागतिक बौद्धिक संपदा संघटना
Option 2
- 4 वन्यजीव संवर्धनासाठी ----- पध्दती तुलनेने सामाजिक लाभाची असते.
अ) खुली ब) बंदिस्त क) नियंत्रित ड) या पैकी नाही
Option 1
- 5 हॉटेलिंग प्रतिमान ----- गृहितावर आधारित आहे.
अ) स्थिर व्याजदर ब) बदलता व्याजदर क) उच्च उत्पन्न पातळी ड) महत्तम कल्याण वृद्धी
Option 1
- 6 आर्थिक समतोल अवस्थेत ----- समान असतात.
अ) नफा-तोटा ब) एकूण खर्च व प्राप्ती क) आर्थिक व सामाजिक खर्च ड) सीमांत खर्च व सीमांत प्राप्ती
Option 2
- 7 सरासरी प्राप्ती म्हणजे एकूण प्राप्ती भागिले -----
अ) एकूण नगसंख्या ब) एकूण खर्च क) सीमांत प्राप्ती ड) सरासरी खर्च
Option 1
- 8 ----- हे चिपको आंदोलनाचे प्रणेते समजले जातात.
अ) सुंदरलाला बहुगुण ब) मेधा पाटकर क) हेमवतीनंदन बहुगुणा ड) भारत पाटणकर
Option 1
- 9 निष्कर्षण दराची निश्चिती ----- निकषानुसार ठरते.
अ) संसाधनाचा सीमांत खर्च ब) संसाधनाची किंमत क) संसाधनाचा संधी खर्च ड) वरील पैकी सर्व
Option 4
- 10 नर्मदा बचाव आंदोलनालाच ___ ही लोक चळवळ असे म्हटले जाते.
अ) चीपको आंदोलन ब) सरदार सरोवर प्रकल्प क) अप्पीको आंदोलन ड) पाणी फाउंडेशन
Option 2
- 11 ----- यांनी सार्वजनिक वस्तूचे सामाजिक वस्तू आणि गुणवत्ता वस्तू असे वर्गीकरण केले आहे.
अ) प्रा. डॉल्टन ब) प्रा. मसग्रेव्ह क) ए. सी. पिगू ड) लर्नर
Option 2
- 12 वायू प्रदूषण हि ----- वर परिणाम करणारी समस्या आहे.
अ) आरोग्या ब) उद्योगा क) शेती ड) पाणी
Option 1
- 13 पृथ्वीच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या ----- भाग पाण्याने व्यापला आहे.
अ) ७१% ब) ६९% क) ७२% ड) २९%
Option 1

14 हवा प्रदूषणाचे अर्थव्यवस्थेवर -----परिणाम होतात.

अ) वनस्पतीवरील परिणाम ब) मानवी संसाधनावरील परिणाम क) शाश्वत विकासावरील परिणाम ड) वरील सर्व

Option 4

15 माणूस ----- डेसिबल आवाज सहन करू शकतो.

अ) ८० ब) ६० क) १२० ड) ९०

Option 1

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 पर्याप्त निष्कर्षण दर

Ans:

2 अमर्त्य सेन यांचा दुष्काळ व दारिद्र्यविषयक दृष्टिकोन

Ans:

3 जैव आर्थिक समतोल

Ans:

4 जल प्रदूषण

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 हॉटेलिंग प्रतिमान स्पष्ट करा.

Ans:

2 मत्स्य उद्योगासाठी परवाना व कोटा पद्धत काय आहे ?

Ans:

3 प्रदूषण नियंत्रणाचे उपाय सांगा ?

Ans:

4 ध्वनी प्रदूषण म्हणजे काय ?

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शाश्वत विकास म्हणजे काय अशाश्वत विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा ?

Ans:

2 संसाधन अवनती विरुद्ध लोकसहभागात्मक लोक चळवळ स्पष्ट करा.

Ans:
